

Φίλιππος Φιλίππου «Ο κήπος με τις φράουλες», εκδόσεις Πατάκη, 2020

Έρωτας, αγάπη και θάνατος

Οι φράουλες είναι το πρόσημα που χρησιμοποιεί ο Φίλιππος Φιλίππου στο νέο βιβλίο του, για να μιλήσει για το έγκλημα και τον εγκληματία. Ο κήπος στον οποίο αναφέρεται είναι ο χώρος όπου έχει παρεισφρήσει το άδικο, αλλά και η ανηθικότητα, οπότε αυτός μέσω του ήρωά του, εκφράζει τις σχετικές σκέψεις του, αφηγούμενος μια ιστορία έρωτα, εκβιασμών και εγκλημάτων. Ο τρόπος που επιλέγει ο Φίλιππου ώστε να υποβάλει τον αναγνώστη σε σκέψεις του σχετικά με την τιμωρία ενός εγκληματία έχει πολύ ενδιαφέρον. Υπάρχει η άποψη του Ντοστογιέφσκι περί ανθρωπίνης ή θεί-

κής δικαιοσύνης, υπάρχει κι εκείνη της Χάισμιθ κατά τη οποία ούτε η ζωή ούτε η φύση ενδιαφέρονται αν θα απονεμηθεί δικαιοσύνη ή όχι. Το θέμα της δικαιοσύνης στην ανθρώπινη κοινωνία κάθε εποχής φαίνεται πως είναι υποκειμενικό ζήτημα: ο καθένας το αντιμετωπίζει με τον δικό του τρόπο.

Ο κεντρικός χαρακτήρας και αφηγητής του μυθιστορήματος είναι ένας συγγραφέας σε απόγνωση. Θα τον χαρακτηρίζα έναν καταραμένο ήρωα, εκείνον που συναντάμε στο λογοτεχνικό είδος που αποκαλείται νουάρ. Παρακολουθούμε τα δρώμενα με την οπτική γωνία του ήρωα, όσα συμβαίνουν τα γνωρίζει και τα σχολιάζει, αφού διαδραματίζονται γύρω από αυτόν.

Όλα αρχίζουν όταν πεθαίνει σε τροχαίο η σύζυγος του ήρωα, του θεατρικού συγγραφέα Αργύρη Φλέσσα. Ατύχημα, δολοφονία ή αυτοκτονία. Τι σημαίνει όμως ατύχημα; Σημαίνει πως η τύχη, η μοίρα, κάποιος θεός ή κάποιος διάβολος έβαλαν ξαφνικά το χέρι τους και ανατρέπουν μια κατάσταση. Άραγε ορίζουμε εμείς οι ίδιοι τη μοίρα μας ή μήπως η ζωή μας διαμορφώνεται από παράγοντες που δεν μπορούμε να υπολογίσουμε;

Η ζωή του ζευγαριού δεν ήταν ειδυλλιακή, ο έγγαμος βίος τους δεν μπορούσε να χαρακτηριστεί ευτυχισμένος. Βίωναν μια τεταμένη σχέση με εκρήξεις και σχεδόν καθημερινές εντάσεις, οπότε η απώλεια τον απελευθερώνει, τον κάνει να βλέπει το μέλλον του με διαφορετικό τρόπο. Τώρα, το ξαφνικό γεγονός ανατρέπει την καθημερινότητά του, το μυαλό του λειτουργεί διαφορετικά, σκέφτεται πως ήρθε η ώρα να δρέψει τους κόπους της ανούσιας ζωής του με την Φαίδρα, την πρώην μεγάλη ηθοποιό και σύζυγό του, η οποία του άφησε μεγάλη περιουσία.

Το μυθιστόρημα τοποθετείται στη Σαρωνίδα, μια ειδυλλιακή περιοχή της Αττικής, στο δρόμο για το Σούνιο, και βασίζεται σε μια πρωτότυπη ιδέα: ο ήρωας ανασαίνει τον αέρα της ελευθερίας όταν γλιτώνει από την καταπίεση της γυναίκας του. Αλλά πολύ σύντομα αντιμετωπίζει ένα ζευγάρι εκβιαστών που ισχυρίζονται ότι την σκότωσαν οι ίδιοι και τον απειλούν πως θα πουν στην αστυνομία πως τους έβαλε αυ-

τόνους και που κάποτε έδειξε δειλία δημοσίως, ανίκανος να σκοτώσει έναν συνάνθρωπό του, να προστατέψει τη ζωή του, την τιμή του, τα χρήματα που κληρονόμησε από τη γυναίκα του; Φαίνεται ότι το νόμιμο που δημιουργείται στη συνέχεια, θα γκρεμίσει όσα ο ήρωας πίστευε ή έπραττε τα προηγούμενα χρόνια.

Δεν ήταν ασφαλώς ένας άγγελος –καταραμένο τον χαρακτηρίσαμε– ωστόσο για να φανεί η εσωτερική δύναμη που κρυβόταν μέσα του έπρεπε να εμφανιστεί η φαμ φατάλ, η γυναίκα γόησσα, η ηρωίδα που συχνά πρωταγωνιστεί στα αστυνομικά αφηγήματα, που εδώ, στη συγκεκριμένη ιστορία, είναι ένας από τους πιο δυνατούς χαρακτήρες. Η γυναίκα του προσφέρει έρωτα, του εμπνέει αγάπη. Τι είναι όμως η αγάπη; Ξέρουμε τότε ένας άλλος άνθρωπος θα κυριεύσει το μυαλό και το σώμα μας, γνωρίζουμε τότε θα νιώσουμε εκείνο το ευφρόσυνο συναίσθημα που το αποκαλούμε αγάπη;

Συνειρμικά ο τίτλος του μυθιστορήματος, *Ο κήπος με τις φράουλες*, παραπέμπει στο κόκκινο του αίματος, κάτι που δεν πρόκειται να αποφύγει ο ήρωας. Η προδοσία που θα προκύψει απρόσμενα κάποια στιγμή, κι ενώ όλα μοιάζουν τέλεια και ιδανικά, είναι αμφίδρομη: πηγάζει από τον ίδιο προς τους διώκτες του και από εκείνους προς αυτόν.

Το μυθιστόρημα είναι διαποτισμένο με πληροφορίες και γνώσεις από την πολυκύμαντη ζωή του ήρωα-αφηγητή, ιδεολογικές και πολιτικές παρατηρήσεις του, αναφορές σε μεγάλα λογοτεχνικά και θεατρικά έργα, σκέψεις και πράξεις του έρωτα. Στο τρίτο μέρος του βιβλίου, το τελευταίο, η ατμόσφαιρα καθαρίζει από άλλες επεμβάσεις πληροφοριών και καταστάσεων, κι έτσι η αφήγηση επικεντρώνεται στη δράση των ηρώων, με κεφάλαια που αποπνέουν αγωνία και μυστήριο.

Ολοκληρώνοντας τούτο το σημείωμα, μπορούμε να εκφράσουμε την άποψη ότι η απάντηση στο ερώτημα που προκύπτει από το έγκλημα κάθε Ρασκόλνικoff όλων των εποχών είναι απλή. Δίνεται από τον συγγραφέα του παρόντος στην τελευταία του φράση και αποτελείται από μόλις τρεις λέξεις. Πρόκειται για ένα ισχυρό και φιλοσοφικό τέλος που μας βάζει σε σκέψεις για το περί δικαίου και δικαιοσύνης αίσθημα. Είναι σαν ένας τυροβολισμός, που χωρίς να έχει ακουστεί, κόβει το νήμα του μυθιστορήματος, όπως θα άξιζε σε μια συναρπαστική νουάρ αφήγηση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΜΟΣΧΟΥ

Το τελευταίο βιβλίο της Κωνσταντίννας Μόσχου είναι το μυθιστόρημα «Γεράκια στο κλουβί», εκδόσεις Bell, 2021.